

rušením zákazu posunování vozů za krajní výměnu bez lokomotivy. Rozhodovací důvody vyslovily sice, že ujetí vozu není v příčinné souvislosti s porušením předpisů, nýbrž je výslednicí okolností, které ujetí způsobily. Než z vývodů rozsudku, této větě následujících, jest zřejmo, že nalézací soud popírá onou větou jen, že obžalovaný ujetí posunovaného vozu předvídati mohl a za ně ručí a zodpovídá. Přes doslov oné věty, jež zdánlivě tomu nasvědčuje, neodnáší se tedy tato k otázce příčinného vztahu porušení předpisu, o který jde, ku nastavší nehodě, nýbrž k otázce, zda obžalovaný, předvídaje nebo moha předvídati nehodu jednal nedbale či nic. Jak dovozeno, neuvažuje rozsudek o vině obžalovaného se všech hledisek, pro pojem nedbalosti při správném jeho výkladu závažných. Sprošťující výrok spočívá takto na neúplném a proto nesprávném použití zákona co do pojmu nedbalosti a je zmatečným dle čís. 9 a) Šu 281 tr. ř.

Čís. 1515.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Označení ceny předmětu potřeby ve výkladní skříni jest požadováním (§ 7 zákona), třebas nabízející zamýšlel smlouvat. Po subjektivní stránce vyhledává se pouze, by pachatel, využívaje mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, požadoval zřejmě přemrštěnou cenu a byl si toho vědom.

Mimořádné poměry vyvolané válkou záleží i v duševním stavu obyvatelstva, jež si zvyklo platiti za předměty potřeby bez smlouvání jakoukoliv cenu.

(Rozh. ze dne 23. února 1924, Kr 148/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Chrudimi ze dne 30. prosince 1922, jímž byla obžalovaná sprostěna dle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle Šu 7 zák. ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. Vytýká právem, že první soud, vyloučiv objektivní i subjektivní skutkovou podstatu přečinu předražování, vycházel v obou směrech z nesprávného výkladu zákona. První soud má za to, že nelze shledávat objektivní známky trestního předražování v tom, že obžalovaná označila ve výkladní skříni svého obchodu 3 páry tělocvičných střevíců cenou 45 Kč (kdežto přiměřená cena činila dle posudku znalce 30—35 Kč), poněvadž prý tato cena byla označena jen prozatímně a obžalovaná by byla při skutečném prodeji slevila. Nelze prý proto říci, a obžalovaná prý nedala ještě určitě na jevo, že by cenu ve výkladě označenou skutečně požadovala. Avšak náhled nalézacího soudu jest právně mylný. Označení určité ceny předmětu potřeby (předepsané vládním nařízením

z 3. září 1920, čís. 516 sb. z. a n.) nutno pokládati za nabídku zboží za označené ceny vůči každému, kdo se o zboží zajímá, tedy za skutečné požadování ceny prodejní ve smyslu lichevního zákona, který nikterak nepředepisuje, že se požadování musí státi jen ústně a vůči určité osobě jednotlivě. Že dlužno pokládati označenou cenu zároveň za požadovanou, vyplývá také z úvahy, že uvedený předpis nařizuje označovati ceny pevné, t. j. takové, za které je prodávající ochoten prodati, nikoliv snad fiktivní nebo prozatímní s výhradou dodatečného snížení, poněvadž by vyznačování takovýchto cen nemělo významu a otvíralo naopak dvěře libovůli prodávajícího, tedy to, čemu nařízení chce čeliti. Dlužno totiž uvážiti, že účelem povinného označování jest, umožniti kontrolu cen konsumujícímu obecenstvu a poskytnouti mu tak účinný prostředek ochranný proti lichevním jednáním, což je možno jen na základě vyznačených cen pevných, nikoliv libovolných a nezávazných. Netřeba ostatně podotýkati, že nelze mluvit o ceně prozatímní a o výhradě dodatečného slevení tam, kde tato výhrada vůbec není kupujícímu zjevna. Rozsudek dále přehlíží, že dodatečné smlouvání a slevování nevylučuje trestnosti původního požadování zřejmě přemrštěné ceny, poněvadž jím dává požadující nepochybně na jevo, že jest ochoten přijmouti i t u t o nejprve požadovanou (zřejmě přemrštěnou) cenu, kdyby ji kupující poskytl dobrovolně, nepokusiv se ani smlouvat. Subjektivní vinu obžalované vyloučil soud úvahou, že obžalovaná jednala sice obchodnický neopatrně, bez řádné rozvahy, nikoliv však v úmyslu, by využítokovala mimořádných poměrů vyvolaných válkou, takže jejím jednáním zájem kupujícího obecenstva, jež lichevní zákon chce chrániti před nesvědomitým vykořisťováním, nikterak ještě nebyl ohrožen. Z tohoto odůvodnění jest patrné, že nalézací soud vykládá nesprávně subjektivní skutkovou podstatu §u 7 lich. zák. v tom směru, jako by bylo třeba, by pachatel svým činem ohrožoval zájem kupujícího obecenstva. Vyhledává pouze, by pachatel, využívaje mimořádných poměrů vyvolaných válkou, požadoval zřejmě přemrštěnou cenu, při čemž se nevyžaduje, by byl veden zlým úmyslem, využítkovati těchto poměrů, jak obžalovaný v odpovědi na zmatečnou stížnost míní, nýbrž stačí, že si byl pachatel toho vědom. Mimořádné poměry válkou vyvolané nezáleží však pouze v nedostatku předmětů potřeby a v neuspokojitelnosti nebo nedostatečné uspokojitelnosti poptávky po nich, nýbrž mohou záležeti i v duševním stavu obyvatelstva, jež následkem dlouholeté úplné desorientace o cenách předmětů potřeby, jakož i následkem toho, že pro veliký nedostatek těchto předmětů po léta bylo nuceno platiti jejich držitelům jakoukoliv cenu, by je jen vůbec dostalo, jest zvyklé, platiti za předměty potřeby bez smlouvání prodátelem požadovanou cenu, třebaže ohledně dotyčného předmětu nedostatku již není. Kdo tedy, počítaje s tímto zvykem obyvatelstva, žádá zřejmě přemrštěné ceny, jež by se jinak požadovali neosmělil, využívá mimořádných poměrů vyvolaných válkou. Poněvadž soud vyloučil skutkovou podstatu přečinu v objektivním i subjektivním směru právně mylně, a není zde bezvadného zjištění o vině subjektivní, nelze rozhodnouti ve věci samé a jest odůvodněno rozsudek zrušiti.